Transitie veehouderij naar 2020

Commissie Van Doorn

Provincie Noord-Brabant

Op 27 november 2012 hebben Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant de denklijn vrijgegeven die zij voorstaan om de transitie van de veehouderij naar 2020 te bereiken.

Ontwikkelruimte moet je 'verdienen' en is niet 'onbegrensd'
Voor alle veehouderijen in Brabant is het uitgangspunt dat ontwikkelruimte verdiend moet worden. Alleen ontwikkelingen die bijdragen aan de transitie naar een zorgvuldige veehouderij in 2020 worden toegestaan. De ontwikkelingsruimte wordt geclausuleerd. Elke ontwikkeling wordt gekoppeld aan sturende criteria en zal aan de transitie bij moeten dragen. Ontwikkelruimte wordt verdiend met stappen in verduurzaming.

Maatlat
De lat van bedrijfsontwikkelingen wordt op sector niveau door keten partners en het verbond van Den Bosch concreet vertaald naar maatregelen in de bedrijfsvoering. Deze maatregelen krijgen een plek in de maatlat. Door het toepassen van duidelijke criteria (humane en diergezondheid, antibiotica-gezond, dierenwelzijn, lokale inpassing (fysiek en sociaal), innovatie ten behoeve van verduurzaming, nieuwe verdienmodellen, enz.) zorgt de maatlat voor een trapsgewijze transitie beweging naar een zorgvuldige en duurzame bedrijfsvoering richting 2020. Hierbij kan ook de mate van concentratie van bedrijven en dieren in een gebied tot een begrenzing leiden. Deze maatlat sluit aan op het ketenkwaliteitssysteem ttvan het Verbond van Den Bosch en op bestaande systemen zoals de Maatlat Duurzame Veehouderij. De bedrijfsvoering bepaalt uiteindelijk het HOE op locatieniveau. Uit het HOE volgt dan het WAAR.

Consultatie stakeholders
Komende weken wordt een traject gestart om de denkrichting voor te leggen en te bespreken met een groot aantal stakeholders in Brabant. De denkrichting zal ook worden besproken met het Verbond van Den Bosch. De uitkomst van deze consultatie vormt een belangrijke bouwsteen. voor de uiteindelijke richting die door GS gekozen zal worden om voor te leggen aan PS op 22 maart 2013.

Factsheets
De onderwerpen van deze factsheets zijn veehouderijgerelateerde onderwerpen waarover in de nabije toekomst provinciale besluitvorming moet plaats vinden. Voor een tweetal gerelateerde onderwerpen is informatie opgenomen onder het kopje 'stand van zaken'. De lijst van onderwerpen is echter geen uitputtende opsomming van zaken die spelen. Belangrijk is dat over de onderwerpen besluiten worden genomen die de transitie van de veehouderij naar een zorgvuldige veehouderij in 2020 ondersteunen.

De facsheets zijn opgesteld op basis van allerlei bestaande gegevens en inzichten bij de provincie maar ook deels van externen. Ook is gebruik gemaakt van de informatie van de lezingen en de workshops tijdens de beeldvormende informatiemiddag van 28 september 2012 voor PS. De komende tijd, met het vrijgeven van de denkrichting van GS, zullen de factsheets met externe deskundigen en stakeholders worden gecheckt en verder verfijnd.

Factsheets

Stand van zaken **3**
Uitvoering advies Commissie Van Doorn en Uitvoeringsagenda Agrofood 3
Dossier nummer 11: Gebiedsproces de Peelhorst 8

Mogelijke randvoorwaarden **9**
Maatlat Duurzaamheid 9
Advies Gezondheidsraad 10

Mogelijke instrumenten **13**
VIV en BIV 13
Sturingsmogelijkheden omvang veestapel 14
Zonering en LOG's 16
Verordening stikstof en Natura2000 Noord-Brabant 18
Veehouderij en het Provinciaal MilieuPlan (PMP) 19

Uitwerkingen **20**
Bouwstop 20
Grondgebonden veehouderij (melkrundvee) 22
Mestverwerking 24
Pelsdierhouderij 27

Stand van zaken

Uitvoering advies Commissie Van Doorn en Uitvoeringsagenda Agrofood

Beschrijving kern dossier

Het advies van de Commissie Van Doorn d.d. september 2011 bevat de ambitie om een transitie naar een duurzame veehouderij te realiseren door middel van een gefaseerde integrale en ketenbrede aanpak met negen maatregelen. Met het advies is ook een alliantie ('Verbond van Den Bosch') gesloten door retailers en een brede vertegenwoordiging vanuit de agribusiness, brancheorganisaties, maatschappelijke organisaties en de Provincie. De nadere uitwerking van de maatregelen van de Commissie Van Doorn wordtopgenomen in de Uitvoeringsagenda Agrofood.

Thema

Transitie landbouw/Agrofood

Situatie:

In december 2011 zijn PS akkoord gegaan met de nadere uitwerking van het advies van de commissie Van Doorn en de inzet van de Provincie hierop. Die inzet komt kort gezegd neer op enerzijds het aanjagen en faciliteren van het totaalproces (financiering en ondersteuning onafhankelijk regie-orgaan) en uitvoering van de maatregelen uit het advies waar de Provincie een rol/verantwoordelijkheid heeft (bijv. handhaving en toezicht, mestverwerkinglocaties, stimuleren lokaal inpassingsbeleid). Anderzijds is besloten om te komen tot een bredere en breedgedragen Uitvoeringsagenda Agrofood. In deze Uitvoeringsagenda zal naast uitvoering en verbreding van het advies van de Commissie Van Doorn ook de koppeling worden gelegd met de kansen die innovatie biedt om te komen tot nieuwe verdienmodellen voor de gehele sector. Onderdeel van de Uitvoeringsagenda Agrofood is dan ook een Innovatieprogramma Agrofood. De Uitvoeringsagenda Agrofood (incl. Innovatieprogramma Agrofood) zal naar verwachting medio 2013 aan PS worden voorgelegd.

Uitvoeringsagenda Agrofood

1. Uitwerking maatregelen Van Doorn

Maatregel 1: Integraal ketenkwaliteitssysteem (Het bedrijfsleven is hier aan zet. De rijksoverheid ondersteunt dmv toezicht, geen concrete rol voor de provincie)

- Partijen uit de varkensvleesketen die het Verbond van Den Bosch hebben ondertekend, hebben begin 2012 hun verantwoordelijkheid genomen en een uitvoeringsgerichte stuurgroep ingesteld: de Uitvoeringscommissie Varkensvleesketen. De commissie wordt aangevoerd door mevr. R. Bergkamp.
- De commissie stelt zich ten doel om de eerste deadline, per 1 januari 2013 alleen nog vlees uit antibioticagezonde ketens in de schappen, ook daadwerkelijk te

halen.Om snelheid te maken is het proces gestart vanuit de varkensvleesketen. De commissie schakelt snel door naar de pluimvee- en kalversector.
- Er wordt een gezamenlijke markt-gestuurde infrastructuur gecreëerd, een ketenkwaliteitssysteem Varkensvlees, Dit systeem sluit aan bij de nieuw op te stellen inkoopspecificaties van de retail voor duurzaam vlees, waartoe de retail op 14 juni jl. het initiatief heeft genomen.
- De leden van de commissie organiseren samen met de centrale overheid hoe laatstgenoemde toezicht houdt op het functioneren van het private ketenkwaliteitssyteem, inclusief haar rol t.a.v. niet-deelnemers.

Maatregel 2: Voedselkolom garandeert volksgezondheid (Regie ligt bij het bedrijfsleven. De (rijks)overheid ondersteunt dmv wet- en regelgeving)
- GS heeft in een brief van 16 november 2011 aan de staatsecretaris van EL&I inzet gevraagd rondom het verbieden van bepaalde middelen, aanpak van veelgebruikers en veelvoorschrijvers, het versterken van de handhaving door de NVWA en het aanpassen van de antibioticaregelgeving waar nodig.
- Minister van VWS en de staatsecretaris van EL&I hebben zich in het AO van 20 september.
- 2011 uitgesproken voor het één op één overnemen van het advies van de gezondheidsraad van 30 augustus 2011 ("Antibiotica in de veeteelt en resistente bacteriën bij mensen"). Nadere uitwerking door het rijk sloot aan bij wat gevraagd was en gaf geen aanleiding tot bestuurlijke actie.
- Deze maatregel wordt verder opgepakt door de sector (zie Maatregel 1).

Maatregel 3: Voedselkolom sluit kringlopen (Regie ligt bij het bedrijfsleven.Provincie heeftstimulerende rol bij terugdringen fosfaadruk richting bodem en water en het creëren van ruimtelijke voorwaarden voor mestverwerkingslocaties)
Binnen het Verbond van Den Bosch wordt momenteel een Stuurgroep Sluiten Kringlopen Mineralen Grondstoffen opgericht, aangevoerd door dhr. A. Hectors. In deze stuurgroep zullen gezaghebbende vertegenwoordigers uit de hele potentiële kringloop-keten zitting hebben. Afstemming zal plaatsvinden met de vanuit de Uitvoeringsagenda Duurzame Veehouderij ingestelde Taskforce Optimalisatie Kringlopen .
In het PMP dat in januari 2012 door PS is vastgesteld, is opgenomen dat het fosfaatprobleem als volgt wordt aangepakt:
- actieplan met betrokken organisaties opstellen en uitvoering maatregelen in 2012-2014 (vermindering mestdruk (m.n. fosfaat)).
- oplossen ruimtelijke knelpunten voor mestverwerkingslocaties.

Ten aanzien van het creëren van ruimtelijke randvoorwaarden voor mestverwerkingslocaties zijn beleidswijzigingen nodig om mestverwerking en vergisting beter te faciliteren. Deze zullen eind dit jaar worden besproken met PS.

Maatregel 4: Voedselkolom garandeert dierenwelzijn (Regierol ligt bij de keten, naleving door het ketenkwaliteitsysteem)

- In de inkoopspecificaties die de retail 14 juli 2012 aankondigde, wordt dierenwelzijn meegenomen. Dierenwelzijn wordt hierin geborgd door het ketenkwaliteitssysteem dat in ontwikkeling is (zie Maatregel 1).
- Rijksbeleid wordt gehanteerd als minimumeisen tav dierenwelzijn. Als het integraal ketenkwaliteitssysteem ontwikkeld is, kunnen bijbehoorde eisen als minimum worden gesteld.
- Momenteel loopt binnen de provincie een traject voor het bieden van ontwikkelruimte voor voorlopers. In dit traject kunnen veehouders extra ruimte verdienen door te plussen op een aantal onderwerpen die voor meerwaarde zorgen. Eén van de criteria waaraan getoetst wordt is dierenwelzijn.

Maatregel 5: Verbond van Den Bosch; de retail als koploper (Retail heeft de regie, de provincie heeft hier geen rol in)

Concreet gaat het erom dat als eerste belangrijke stap de meewerkende retail per 1 januari 2013 alleen nog maar antibioticagezond vlees verkoopt en dat ze op eigen initiatief het duurzaamheidsniveau verhoogt. De retail heeft op 14 juni jl. haar verantwoordelijkheid genomen met het Vlees beter Initiatief.
Zie: http://www.verduurzamingvoedsel.nl/show- news/2012-06-15/cbl-vlees-beter-initiatiefander-vlees-in-2020/

Maatregel 6: Borging afspraken bant free riders uit(groot aantal instanties verantwoordelijk voor handhaving en toezicht rond veehouderij, de provincie heeft beperkte directe taak)

- De bestuursovereenkomst van de Provinciale Handhavingssamenwerking verloopt op 31december 2012. In de bestuurlijke regiegroep RUD is afgesproken om de huidige provinciebrede handhavingsamenwerking in een verbeterde vorm voort te zetten in het bestuurlijke RUD-platform. Als basis voor deze continuering is het “Overdrachtsdossier Brabantse handhavingsamenwerking” opgesteld. Voor de uitvoering van de maatregelen 1 en 6 van het advies van Van Doorn wordt aangesloten bij de reeds in gang gezette acties binnen de handhavingsamenwerking. Door continuering van het speerpunt Veehouderij in de handhavingssamenwerking wordt invulling gegeven aan de maatregelen.Met andere betrokken handhavingspartners worden samen projecten opgezet en uitgevoerd om de handhaving en het toezicht op veehouderij te verbeteren. Het gaat hierbij om kennisvermeerdering, ontwikkelen instrumentarium zoals draaiboeken en stappenplannen, maar ook het efficiënt inzetten van controles door de verschillende instanties.
- Ten aanzien van de aanscherping van de toezichts- en handhavingsrol van de provincie wordt aangesloten bij de kaderstellende nota “Handhavingskoers 2013-2016” (Statenvoorstel 32/12A). In lijn met de aanbevelingen van Eijlander en Mans worden verbeteringen doorgevoerd en de koppeling wordt gemaakt met

taken van de RUD's in Noord-Brabant. De inzet moet resulteren in een verhoogd naleefgedrag.

Maatregel 7: Klokkenluidersregeling (regie ligt bij het onafhankelijke regieorgaan)

- Mogelijkheden zijn verkend en zullen worden overlegd met het onafhankelijk regieorgaan, die hiermee verder gaat.

Maatregel 8: Borging op lokaal niveau (gemeenten hebben regierol t.a.v. het gevoerde beleid t.a.v. de inpassing van de zorgvuldige veehouderij in het landelijk gebied, Provincie is gevraagd visitaties te faciliteren)

In de Stuurgroep Dynamisch Platteland (SDP), maar ook in andere bestuurlijke en ambtelijke overleggen, is vanuit de provincie aandacht gevraagd voor de uitvoering van het advies van Van Doorn op lokaal niveau. In het begin van het jaar is gestart met een werkgroep van provincie en gemeenten voor de opzet van visitaties. Belangrijk punt wat uit de overleggen en de werkgroep al snel naar voren kwam was de relatieve onbekendheid van een aantal gemeenten met het advies van Van Doorn. Naast een aantal gemeenten die op eigen initiatief met het advies aan de slag zijn gegaan, zijn er ook nogal wat gemeenten waar het advies nog niet is geland. En goed aangehaakt zijn is van groot belang voor het slagen van de uitvoering van het advies. De heer Van Doorn heeft hierover in juni jl. gesproken met de leden van de SDP. Ten aanzien van de visitaties is het volgende geconcludeerd:

- Zorg eerst dat zoveel mogelijk gemeenten goed geïnformeerd zijn.
- Ga gemeenten ook activeren.
- Wacht nu met visitaties. Gemeenten hebben nog geen duidelijk beeld wat van hen verwacht wordt, dan kun je ze ook nog niet de maat nemen, dit werkt averechts.
- Zorg voor handhaving van de huidige wet- en regelgeving.

Een uitvoeringsvoorstel is opgesteld om hier concreet invulling aan te geven. Er wordt nu in nauwe samenwerking met de Stuurgroep Dynamisch Platteland een traject opgezet van informeren en activeren van gemeenten. Hiervoor is door de SDP en de provincie een werkgroep Lokale inpassing opgericht waarin ook vertegenwoordigers van maatschappelijk organisaties vertegenwoordigd zijn. Dit traject moet voor de zomer van 2013 leiden tot duidelijke stappen van gemeenten richting ontwikkeling van lokaal inpassingsbeleid en tot input voor een werkmodel voor de uitvoering van visitaties. Tzt zullen wij PS hierover informeren. De inzet van het traject is gericht op het informeren, activeren, communiceren en gelijktijdig ontwikkelen van het visiteren.

De belangrijkste opgave in de gebiedsopgave de Peelhorst is de transitie van de landbouw. De Peelhorst wordt gezien als proeftuin voor Van Doorn. In de Peelhorst moet de concrete vertaalslag van de begrippen zorgvuldige veehouderij en lokale inpassing vorm krijgen.

Vanuit het onafhankelijk regieorgaan is inmiddels een stuurgroep ingesteld voor de Lokale inpassing. Met deze stuurgroep zal, ook via het Peelhorst-traject, nauw

worden samengewerkt. Hierbij is ook een verbinding gelegd met de werkgroep Lokale inpassing.

Maatregel 9: Onafhankelijke regie

- De provincie heeft de initiërende rol op zich genomen in de voorbereiding en totstandkoming in 2012 van het onafhankelijke regieorgaan, door geld (geregeld via de Najaarsbrief 2011) en capaciteit beschikbaar te stellen. In opdracht van de provincie is de heer D. van Doorn gevraagd om namens de Verbondspartners het Verbond van Den Bosch naar de volgende fase te brengen.
- Op 10 mei 2012 is tijdens een algemene bijeenkomst van het Verbond van Den Bosch het onafhankelijk regieorgaan ingesteld en is gesproken over de samenstelling, rol, positionering en taakopvatting van het regieorgaan. Naast de benoeming van Daan van Doorn als voorzitter zijn benoemd dhr. Valster (liaison retail), dhr. Poortinga (liaison agro-industrie), dhr. Huijbers (liaison primaire sector) en mevr. Vos (liaison maatschappelijke organisaties).
- - Het regieorgaan creëert een vertrouwenwekkende omgeving zodat de Verbondspartners de gezamenlijke ambities om kunnen zetten in concrete doelstellingen en bijbehorende piketpalen tussen nu en 2020, om zo snel als mogelijk concrete resultaten te laten zien. Het regieorgaan is landelijk het aanspreekpunt voor de Verbondspartners, de overheid,a ndere ketens en overig aan het Verbond gelieerd bedrijfsleven en organisaties.

2. Verbreding van de maatregelen Van Doorn naar andere sectoren

Een eerste ambtelijke verkenning heeft plaatsgevonden van verbreding van het advies van Van Doorn naar glastuinbouw. Er is een globale vergelijking van ontwikkelingen, kansen en knelpunten in de intensieve veehouderij en glastuinbouw gemaakt. Aan de hand van deze vergelijking wordt bekeken of het gedachtegoed van Van Doorn van toegevoegde waarde kan zijn in de glastuinbouw. De komende maanden wordt bekeken in hoeverre het advies verbreed kan worden en wat dit betekent voor de wijze van provinciale inzet. Een eerste ambtelijke verkenning van verbreding van het advies van Van Doorn naar melkveehouderij is ook gestart.

3. Stimulering van ontwikkeling van nieuwe verdienmodellen gericht op toegevoegde waardecreatie

Er wordt een breedgedragen Innovatieprogramma Agrofood voorbereid. Dit programma is gericht op het versnellen van investeringen van bedrijven en kennisinstellingen in vernieuwing en innovatie. Er wordt aansluiting gezocht op het topsectorenbeleid en de verschillende Europese programma's.

- Ingezet wordt op drie sporen:
  1. Grensverleggende innovaties in het kader van verdere verduurzaming van de agrofood keten, in lijn met het advies van de Commissie van Doorn.
  2. Innovaties op basis van nieuwe verdienmodellen door combinatie van agrofood met andere activiteiten zoals biobased economy, high tech, gezondheid, pharma, energieproductie, zorg, e.a.

3. Ontwikkelen, vermarkten en exporteren van unieke, hoogwaardige kennis (IP) die moet leiden tot nieuwe intelligente systemen, producten en processen met een hoge(re) toegevoegde waarde.

- Er zullen innovatiesessies met externen en frisdenkers uit bedrijfsleven en kennisinstellingen worden georganiseerd.
- In afwachting van de start van het programma zetten we via de BOM in op het verder helpen van bestaande kansrijke initiatieven (makelen en schakelen).

4. Internationalisering, public affairs en branding (IPB)

- Er vindt een ambtelijke verkenning plaats naar de mogelijkheden van de inzet van Europese programma's voor de uitvoering van het advies van Van Doorn en de Uitvoeringsagenda Agrofood. Afstemming vindt plaats met de trajecten om te komen tot programma's voor de nieuwe Europese programma-periode vanaf 2014.
- In het kader van het nieuwe GLB-programma wordt een expertmeeting Agrofood georganiseerd met als doelstelling het uitwisselen van voorbeelden en ideeën in de Agrofoodsector
- die bijdragen aan de uitwerking van effectieve uitvoeringsmaatregelen van POP3.
- "Duurzame agrofood" als maatschappelijke opgave is onderdeel van de internationale meerjarenstrategie om de internationale positie van Brabant te versterken. Jaarlijks wordt met de Triple Helix partners een jaarplan opgesteld."

Gebiedsproces de Peelhorst

Kern

Toepassen van het gedachtegoed van Van Doorn

Situatie

In de structuurvisie is de Peelhorst aangeduid als één van de 9 gebiedsopgaven.
De belangrijkste opgave in de Peelhorst is de transitie van de landbouw. Dit in samenhang met de verbetering van de leefbaarheid. In dit gebied is de veehouderij zeer nadrukkelijk aanwezig en is er een sterke behoefte aan vernieuwing. De uitgangspunten van de commissie van Doorn zijn daarbij leidend. In de Peelhorst moet de concrete vertaalslag van de begrippen zorgvuldige veehouderij en lokale inpassing vorm krijgen. De Peelhorst wordt daarbij, overeenkomstig Statenvoorstel 71/11A (PS van 9 december 2011, Hoofdstuk 4) gezien als proeftuin voor Van Doorn. De gebiedsmanager van de Peelhorst maakt daarom ook deel uit van de stuurgroep lokale inpassing van het Regieorgaan.
Alle partijen die in het gebied hier mee bezig zijn, vormen samen het Netwerk de Peelhorst. De eerste helft van 2012 is aan de verschillende partijen in het Netwerk de Peelhorst gevraagd wat volgens hen nodig is voor een duurzame landbouw, in combinatie met een goede leefbaarheid. Naar voren kwam dat het vertrouwen tussen boeren, burgers en overheden in het gebied hersteld moet worden. Daarnaast blijkt behoefte aan het verbinden van initiatieven, ideeën en kennis over vernieuwing van de

landbouw in combinatie met de versterking van de leefbaarheid. Het Peelhorstteam ondersteunt (lokale) partijen hierbij. Concreet doet het team dat door:

- Het organiseren van ontmoetingen (excursies en praktijkbijeenkomsten). Een voorbeeld hiervan is de Peelhorstconferentie die op 8 oktober 2012 in Milheeze heeft plaatsgevonden. Tijdens deze bijeenkomst hebben circa 160 mensen nagedacht hoe zij een bijdrage kunnen leveren aan de verduurzaming van de landbouw en versterking van de leefbaarheid in de Peelhorst. De resultaten van deze bijeenkomst worden nu gebruikt voor het zetten van concrete vervolgstappen.
- Het opzetten van een digitaal netwerk, voor online kennisdeling, discussie en het verbinden van initiatieven. Deze website www.netwerkdepeelhorst.nl is sinds begin oktober 2012 online.
- Het ondersteunen van lokale groepen en concrete initiatieven. Het Peelhorstteam is o.a. betrokken bij trajecten in Bernheze, Sint Anthonis, Deurne en Gemert-Bakel;
- Het instellen van een regionale (inspiratie) groep. Om mensen en partijen in het netwerk de Peelhorst te ondersteunen en inspireren is een regionale groep in het leven geroepen. Deze groep bestaat nu uit 20 mensen met verschillende achtergronden, kennis en een groot netwerk.
- Het ontwikkelen en toepassen van instrumenten. Een voorbeeld hiervan is een ondernemingsscan voor veehouderijbedrijven (gericht op verduurzaming). Met deze scan, die door de HAS Den Bosch in samenwerking met de BMF en ZLTO is ontwikkeld, krijgen veehouderijbedrijven inzicht hoe zij hun bedrijf kunnen verduurzamen. Daarnaast wordt deze ondernemingsscan gebruikt om in gesprek te gaan met omwonenden. In de gemeenten Sint Anthonis en Gemert-Bakel wordt nu gestart met tien ondernemingsscans.

Inmiddels ondersteunen een groot aantal partijen bovenstaande aanpak en participeren zij in de uitvoering.

Mogelijke randvoorwaarden

Maatlat Duurzaamheid

Beschrijving kern dossier
Onderzoeken op welke wijze, bijvoorbeeld via een maatlat- veehouderijen beoordeeld en gestimuleerd kunnen worden om zich -conform het advies van de cie Van Doorn- te ontwikkelen in de richting van de gewenste Zorgvuldige Veehouderij.

Thema
Sturen op duurzaamheid

Situatie
- PS hebben bij vaststelling van het Koersdocument Stad en platteland (op 9 december 2011) een nieuwe koers vastgesteld voor ontwikkelingen in het landelijk gebied. Voor de transitie van de landbouw is het daarbij nodig de slag te maken van bulk- naar kwaliteitsproductie / waardecreatie. De opdracht is om het beleidskader zo aan te passen dat de ontwikkeling van het agrofoodcomplex gepaard gaat met ruimte voor lokale oplossingen met meerwaarde.
- Bij veehouderij kan gedacht worden aan bedrijven die -conform het advies van de cie VanDoorn- stappen zetten in de richting van de gewenste Zorgvuldige Veehouderij.
- In de Verordening ruimte van 1 juni 2012 is de mogelijkheid voor een algemene ontheffing en een proactieve aanwijzing opgenomen die hiervoor op korte termijn kan worden ingezet. Daarnaast vergt dit een aanpassing van de huidige kaders in de Verordening ruimte.
- Bij Zorgvuldige Veehouderij gaat het over de gehele breedte: verlagen milieudruk, minderantibiotica, beter dierenwelzijn, minder energiegebruik, sluiten kringlopen, etc.
- Bij de veehouderij kan bijvoorbeeld de Maatlat Duurzame Veehouderij worden ingezet als hulpmiddel bij het beoordelen of bedrijven in aanmerking komen -via de Verordening ruimte- voor ontwikkelingsruimte. Er zijn meerdere maatlatten en duurzaamheidscans beschikbaar.
- De huidige Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV) van Stichting Milieukeur is gebaseerd op het bouwen van nieuwe stallen of verbouwen van bestaande stallen en spitst zich toe op bouwkundige maatregelen. De huidige Maatlat wordt jaarlijks aangepast, de lat wordt steeds hoger gelegd en de maatlat waardeert alleen aanpassingen die bovenwettelijk zijn. De borging kan (deels) via het MDV-certificaat van Stichting MilieuKeur.

Wet en regelgeving
De huidige landelijke MIA- en VAMIL-regelingen geven fiscaal voordeel aan bedrijven die aan de Maatlat Duurzame Veehouderij voldoen, deze stimuleert bedrijven om zich te verduurzamen.

Mogelijke ontwikkelingsrichtingen/acties
Doel: Stimuleren van bedrijven om zich te ontwikkelen naar een Zorgvuldige Veehouderij.

Advies Gezondheidsraad

Beschrijving kern dossier
Consequenties van advies voor bestaand en nieuw in te zetten beleid

Thema
Gezondheid en leefomgeving

De onderstaande tekst is niet gebaseerd op de tekst van het advies (advies is nog niet beschikbaar) maar op de presentatie van Dick Heederik tijden de PS informatiemiddag van 28 september en aangevuld met ambtelijk opgepikte signalen.

Situatie
De discussie over de relatie tussen veehouderijen op de humane gezondheid en het steeds verder afnemende draagvlak bij de burgerbevolking speelt al enige jaren. Voor een aantal aspecten zoals fijnstof, geur en geluid zijn normen en toetsingskaders onderdeel van de besluitvorming inzake omgevingsvergunning en ruimtelijke plannen. De laatste jaren spitst de discussie tussen burgers, overheid en veehouders zich toe op de risico's en mogelijke effecten van blootstelling aan de zogenaamde biologische agentia afkomstig uit de veehouderij. Dit zijn (ziekteverwekkende) bacteriën en virussen, met als verbijzondering de resistente bacteriën inclusief stoffen zoals endotoxinen. Endotoxinen zijn stukjes celwand van een bepaalde soort bacterie. Endotoxinen veroorzaken in lage concentraties luchtwegklachten. Een aparte categorie zijn pelsdieren waar allergenen afkomstig van de pelsdieren klachten bij de omwonenden lijken te veroorzaken. Ten aanzien van deze biologische agentia en de risico's voor de volksgezondheid is sprake van een fors gebrek aan wetenschappelijke kennis.

De bestaande onduidelijkheid en gebrek aan kaders droeg bij aan het verlies van maatschap- pelijke acceptatie en resulteerde ondermeer in een stroperig soms stagnerend besluitvormings- proces, zoals hierboven beschreven. Eind 2009 is in opdracht van het Rijk een onderzoek naar de relatie tussen blootstelling en gezondheid van omwonenden gestart: het Intensive Veehouderij en Gezondheid IVG-onderzoek. Het resultaat van dit onderzoek kwam juni 2011 beschikbaar. De onderzoekers kwamen niet met een eindantwoord. De onderzoekers vonden geen verschillen in gezondheid van mensen tussen gebieden met veel en gebieden met weinig veehouderijen. Wel vonden de onderzoekers aanwijzingen, maar geen harde bewijzen, van mogelijke gezondheidseffecten bij mensen die in de nabijheid van veehouderijen wonen. De onderzoekers adviseerden nader onderzoek op een aantal

specifieke punten. De Minister zegde aan de Tweede Kamer toe alle aanbevelingen van de onderzoekers op te zullen volgen.
De vraag om een beoordelingskader voor gemeenten en provincies bleef onbeantwoord. En daarmee een helder antwoord op de zorgen van burgers. Om aan die vraag tegemoet te komen heeft de Minister van VWS aan de Gezondheidsraad de volgende vraag gesteld:

"Hierbij verzoek ik u, mede namens de staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en innovatie en de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, een beoordelingskader op te stellen over gezondheidsrisico's voor de bevolking van blootstelling aan verschillende micro- organismen en endotoxinen afkomstig uit de veehouderij. In dit kader verzoek ik u mij ook te adviseren over eventueel in te stellen normen en te nemen maatregelen".

De vraagstelling wordt in de opdracht verder verbijzonderd. Hierbij maakt de Gezondheidsraad gebruik van bestaande nationale en internationale informatie.

Het advies wordt op 30 november 2012 bekend geworden en richt zich op een reguliere situatie zonder uitbraak van een zoönose.
De commissie: (de onderstaande punten zijn vrijwel zeker onderdeel van het advies)

1. Adviseert geen minimum afstanden tussen veehouderijen en omwonenden.
2. Vindt dat er onvoldoende gegevens zijn voor het vaststellen van grenswaarden voor infectieziekten.
3. Vindt het bestaande toetsingskader voor fijnstof onvoldoende gezien de aard en samenstelling van het fijnstof uit veehouderijen met meer grovere deeltjes en biologische agentia zoals bacteriën, virussen, endotoxinen en allergenen.
4. Vindt een gezondheidskundige advieswaarde van yy EU/m3 (Endotoxine Units)) passend voor de beperking van gezondheidsrisico's door de blootstelling aan endotoxinen van de algemene bevolking.
5. Adviseert om geurhinder terug te dringen als een belangrijke oorzaak van een afname van de leefkwaliteit en als factor bij de risicoperceptie door omwonenden.
6. Vindt meer onderzoek naar blootstelling en mogelijke gezondheidseffecten van endotoxinen en micro-organismen noodzakelijk.
7. Adviseert de standaard geurnormen en de bandbreedte uit de Wet geurhinder en veehouderij te herzien.

Aan het bovenstaande gerelateerd is van belang dat het Rijk al geruime tijd aan een regeling (AMvB) werkt met emissie beperkende maatregelen in het kader van fijnstof. Deze AMvB fijnstof kan een bijdrage leveren aan de verlaging van de fijnstof uitstoot. Tegelijkertijd wordt ook de emissie van biologische agentia zoals endotoxinen verlaagd.

Relatie bouwstop
Uit het advies volgt geen hard advies over afstanden en of andere maatregelen specifiek voor geiten en schapenhouderijen. Extra is een toetsing op endotoxinen blootstelling.

Gezondheidskundige norm endotoxinen
Het Rijk is verantwoordelijk voor de implementatie van regelgeving ter bescherming van de gezondheid van mensen. De verwachting is dat implementatie van een endotoxinen grenswaarde in regelgeving enige tijd (mogelijk jaren) kan gaan duren. Deze norm gaat echter meteen nadat het advies uitkomt, zeer waarschijnlijk een rol spelen bij planvorming en de omgevingsvergunning. Deze norm heeft de commissie middels een veiligheidsfactor afgeleid van de nuleffect grenswaarde van 90 EU/m3 voor werknemers. De veiligheidsfactor voor de extrapolatie naar omwonenden is nodig omdat metingen rond stallen bij omwonenden feitelijk ontbreken.
De provincie kan faciliterend optreden door onderzoekers opdracht te geven een breed, humaan en veterinair, gedragen rapport op te stellen met daarin een handreiking voor de beoordeling van blootstelling aan endotoxinen. Een offerte voor een dergelijke opdracht is al opgevraagd en ontvangen. De onderzoekers verwachten het rapport na ca. 6 maanden op te kunnen leveren. De handreiking beschrijft minimaal een systematiek om echt goede en echt slechte locaties te kunnen identificeren. Deze handreiking kan worden gezien als een eerste generatie toetsingskader dat op basis van vervolgonderzoek verfijnd kan worden. Naar zijn aard zal een dergelijk toetsingskader van een ruime veiligheidsmarge zijn voorzien (voorzorgbeginsel).

Mogelijke ontwikkelingsrichtingen/acties
1. Leefkwaliteit verbeteren door lokaal terugdringen geurhinder;
2. Betere standaardnormen voor geurhinder in de wet;
3. Rijk operationaliseert advies Gezondheidsraad inzake endotoxinennorm
4. Provincie operationaliseert advies Gezondheidsraad inzake endotoxinennorm;
5. Provincie maakt gezondheidskundige norm voor endotoxinen onderdeel beleid;
6. Nader onderzoek naar relatie veehouderij en gezondheid
7. Nader onderzoek naar toetsingskader fijnstof
8. Invoering AMvB fijnstof
9. Ontwikkelen juridisch kader t.b.v. sanering overbelaste situaties tav geur, fijnstof en straks endotoxinen.
10. ……?

Mogelijke instrumenten

VIV en BIV

Beschrijving kern dossier

Evaluatie van de Verplaatsingsregelingen Intensieve Veehouderij (VIV) en Beëindigings- regelingen Intensieve Veehouderij (BIV) voor PS. Mede op basis van het advies van de Gezondheidsraad adviseren over de wenselijkheid voor een vervolg op de VIV- en BIV- regelingen.

Thema

Afwaartse beweging, volksgezondheid, verbeteren natuur en milieu, saneren knelpuntsituaties, voorkomen leegstand.

Situatie

Naar aanleiding van een motie en een toezegging is een evaluatie van de VIV- en BIV-regelingen uitgevoerd:

1. In de vergadering van Provinciale Staten van 19 maart 2010 over het Burgerinitiatief "megastallen nee" is motie 27 "Toekomstperspectief" aangenomen. GS is verzocht:
   a. voorstellen te doen voor één adequaat geïntegreerd instrumentarium teneinde de afwaartse beweging vanuit Extensiveringsgebied versterkt in gang te zetten, waarmee maatschappelijk verantwoord ondernemen in de intensieve veehouderij toekomstperspectief wordt geboden opeen daartoe geschikte locatie;
   b. overleg met "Brussel" te openen ten einde dit instrumentarium "staatssteunproof" te maken.
2. In de cie ROW is op 18-2-2011 in notitie RM-1694 ingegaan op de afwikkeling van motie 27.In die vergadering is toegezegd: Het nieuwe provinciale bestuur zal op advies van de commissie Van Doorn en de uitkomsten van het gezondheidsonderzoek (redactie: advies Gezondheidsraad) de koers bepalen voor dit beleidsonderdeel. Bij dit traject zal dan ook de stand van zaken van de VIV betrokken worden. Daarnaast wordt in voortgangsrapportages zoals de "barometer landelijk gebied" de cijfermatige stand van zaken opgevoerd.

Doel van de evaluatie is

1. Verantwoording van de ingezette middelen en de behaalde effecten (in de breedte).
2. Mede op basis van het advies van de Gezondheidsraad adviseren over de wenselijkheid voor een vervolg op de VIV- en BIV-regelingen.
3. Aanbevelingen voor eventuele inzet van de regelingen in de toekomst.

Mogelijke ontwikkelingsrichtingen/acties

1. Niets doen, het slot op de muur voorkomt dat IV-bedrijven in extensiveringsgebied ontwikkelen.
2. De afwaartse beweging van IV-bedrijven versnellen door stimulerend en/of restrictief beleid.
3. ……?

Sturingsmogelijkheden omvang veestapel

Beschrijving kern dossier

Er zijn bij de Brabantse burgers zorgen over een mogelijke verdere concentratie van de veehouderij in Noord-Brabant en de daarmee samenhangende effecten op het gebied van ruimte, natuur, milieu, gezondheid en maatschappelijk draagvlak.
De zorgen zijn er nu al zoals in de Peel. De zorgen worden groter door de te verwachte effecten op de omvang van de veestapel van het in 2015 (of later) wegvallen van de huidige landelijke stelsels van productiebeheersing. In 2015 verdwijnt de Europese melkquotering. Groei van melkproductie en daarmee van het aantal stuks melkvee wordt hiermee mogelijk. Ook gaat het landelijk stelsel van dierrechten en daarmee verbonden compartimentering voor varkens- en pluimvee vervallen. Dat is in 2015 of later gepland afhankelijk van het inwerking treden van een nieuw stelsel van verantwoorde mestproductie dat het Rijk nu voorbereidt. Het Rijk heeft dit nieuwe mestbeleid in nauw overleg met de landbouwsector ontwikkeld. Analyses van toekomstige effecten van de nieuwe mestwet en het vervallen van dierrechten laten landelijk een stabilisatie of afname van het aantal dieren zien. Er is echter geen garantie dat de veestapel lokaal/regionaal niet groeit. Dat geldt zeker voor provincie Noord-Brabant met
relatief veel grote economisch krachtige bedrijven die eerder zullen groeien dan kleinere bedrijven. Zo is tijdens het loslaten van de compartimentering (2008-2010) het aantal varkensrechten in Brabant met 7% gegroeid.

Thema

Ontwikkeling naar een duurzame veehouderij door sturen op omvang veestapel

Situatie

In opdracht van GS heeft Arcadis vanwege bovenstaande zorgen de (provinciale) sturingsmogelijkheden van de omvang van de veestapel onderzocht. Uit het onderzoek wordt duidelijk dat extra sturing mogelijk is met huidige én nieuwe instrumenten. Het meest directe nieuwe sturingsinstrument is een provinciaal stelsel van dierrechten voor alle veecategorieën. Het rapport doet geen uitspraak over de vraag of er gestuurd moet worden en zo ja met welk instrument of een mix van instrumenten.
GS hebben op 15 mei 2012 besloten tot:

1. een vervolgonderzoek naar voorbereiding van het invoeren van een provinciaal stelsel van dierrechten en naar mogelijkheden en gevolgen van sturing in

een regio zoals de Peel voor en na 2015. Dit vervolgonderzoek levert volgens verwachting eind 2012 een rapport op;

2. het meenemen van het onderwerp sturingsmogelijkheden van de omvang van de veestapel in een samenhangend dossier met voorstellen richting PS over de aanpak van de transitie naar een duurzame veehouderij. Hierbij worden de resultaten van beide onderzoeken betrokken.

Mogelijke ontwikkelingsrichtingen/acties

Uit de rapportages van Arcadis blijkt o.a. dat:

- er verschillende sturingsmogelijkheden zijn van de omvang van de veestapel;
- het mogelijk is een provinciaal stelsel van dierrechten in te voeren wanneer de landelijke stelsels van dierrechten vervallen en dat afhankelijk hoe je dat invult dit veel of heel veel capaciteit vergt;
- er mogelijkheden zijn om te sturen op melkvee o.m. via een duidelijke definitie van grondgebondenheid. Dit is van belang wanneer in 2015 de melkquotering vervalt;
- het zorgen dat de omvang van de veestapel (regionaal) niet groeit het vertrouwen en draagvlak kan versterken in het traject van verduurzaming van de veehouderij c.q. de uitwerking van de adviezen van de Commissie van Doorn;
- sturing ook kan door groei onder voorwaarden toe te laten en voorlopers te belonen;
- de sturing via het instrumentarium van de ruimtelijke ordening en geurwet en straks de omgevingswet nog beter ingezet kan worden met daarbij ook een duidelijke rol voor de gemeente;
- het emissie- en depositiebeleid ammoniak ivm bescherming van de natuur (Natura2000 gebieden) een extra spoor is om te sturen;
- er nog ontwikkelingsruimte is voor veehouderijbedrijven op basis van aan hen vergunde rechten (zoals bouwblokken) en via de verordening stikstof en Natura2000;
- provincie Noord-Brabant gebaat is bij voortzetting ook na 2015 van het huidige landelijke stelsel van dierrechten zolang er geen voldoende alternatief sturingsinstrument is.

Zonering en LOG's

Beschrijving kern dossier

Met de integrale zonering waarvan de LOG's deel uitmaken wordt de intensieve veehouderij gereguleerd. De LOG's hebben hun functie grotendeels verloren. Vraag is of deze - al dan niet aangepast qua begrenzing - gehandhaafd moeten worden of dat een andere vorm van sturing mogelijk is. Daarnaast is het de vraag of er ook andere veecategorieën bij moeten worden betrokken.

Thema

Ruimtelijke sturing van de veehouderij

Situatie

Op grond van de Reconstructiewet is in de reconstructieplannen ter regulering van de intensieve veehouderij een integrale zonering opgenomen. Deze zonering bestaande uit extensiveringsgebieden, verwevingsgebieden en landbouwontwikkelingsgebieden is in 2010 in de Verordening ruimte overgenomen. Daarbij zijn gelijktijdig de regels aangescherpt. In extensiveringsgebieden geldt het slot op de muur. In verwevingsgebieden geldt een maximaal bouwblok van 1,5 ha. In de landbouwontwikkelingsgebieden is geen nieuwvestiging meer mogelijk en geldt ook een maximaal bouwblok van 1,5 ha. Het onderscheid tussen verwevingsgebied en landbouwontwikkelingsgebied is nagenoeg vervallen. De reconstructieplannen, behalve de zonering, zijn ingetrokken en de Reconstructiewet wordt waarschijnlijk komend jaar ingetrokken. Gedeelten van de begrenzing van de LOG's zijn door de RvS vernietigd; strikt genomen moeten PS daarvoor nog een nieuw besluit nemen. Voorts heeft er vanwege de nieuwe beleidsuitgangspunten zoals neergelegd in de Verordening ruimte een inventarisatie plaatsgevonden naar de wensen van gemeenten voor aanpassing van de begrenzingen van de LOG's.
Een beperking van de integrale zonering is voorts dat deze alleen geldt voor intensieve veehouderijen. Er vindt op dit moment geen sturing plaats op overige veehouderijen terwijl daar een vergelijkbare problematiek speelt.

Probleemstelling

Is er behoefte de zonering (en de LOG's) aan te passen of kan de sturing op de intensieve veehouderij ook via een andere methodiek gereguleerd worden. En moeten hierbij ook andere veecategorieën bij worden betrokken.

Relatie met (welke andere dossiers en korte toelichting): We gebruiken dit voor de mindmap

Dossier: sturen op dieraantallen omdat dit mogelijk effecten op de groei heeft en daarmee een relatie heeft met de vraag of zonering als sturingsinstrument noodzakelijk is.
Dossier: mestverwerking omdat de LOG's worden genoemd als mogelijk geschikte lokaties hiervoor

Dossier: grondgebondenheid omdat de groei van de overige veehouderijen mogelijk ook vraagt om een sturing.
Dossier: maatlat hiermee zou sturing kunnen plaatsvinden.

Mogelijke ontwikkelingsrichtingen/acties

1. Sturen op omvang: Er wordt een algemeen maximum gesteld aan de ontwikkelruimte van bedrijfslocaties, ongeacht de ligging van de bedrijven. Aan ontwikkeling kunnen nadere eisen worden gesteld waaraan een concreet initiatief moet voldoen. De afweging of een ontwikkeling past in de omgeving en binnen de gestelde criteria vindt plaats bij het concrete initiatief. Desgewenst kan voor verschillende categorieën bedrijven een ander maximum worden gehanteerd.
2. Sturen via de integrale zonering: De integrale zonering blijft gehandhaafd, de begrenzing van de gebieden (met name de LOG's) wordt nader afgewogen en de beleidskaders voor ontwikkeling worden geherformuleerd. De sturing op ontwikkeling vindt plaats afhankelijk van het gebied (zone) waarin een bedrijf is gevestigd. Door de begrenzing van de zones wordt vanuit provinciaal perspectief - in samenspraak met gemeenten en belanghebbenden - aangegeven welke gebieden geschikt zijn voor ontwikkeling en welke niet. Ook hier kunnen aan de ontwikkeling nadere eisen worden gesteld waaraan een concreet initiatief moet voldoen. De integrale zonering is nu alleen van toepassing op de intensieve veehouderij; overwogen kan worden om de werking te verbreden naar de gehele veehouderij.
3. Ontwikkelingsruimte moet je verdienen: ontwikkelruimte wordt alleen geboden aan bedrijven die de stap zetten richting zorgvuldige veehouderij, aansluitend bij het advies van de commissie Van Doorn. Dit wordt uitgewerkt door het stellen van strikte criteria, al dan niet gekoppeld aan een duurzaamheids maatlat. Er worden geen maxima gesteld aan de omvang van bedrijven of gebieden aangewezen. Bij de sturing richting zorgvuldige veehouderij hoort immers ook dat een initiatief maatschappelijk geaccepteerd wordt door de omgeving en dat er rekening wordt gehouden met omliggende waarden en functies.
4. Combinatie: Bovenstaand zijn drie hoofdsystemen opgesomd met een toenemende mate van sturing vanuit de provincie. Uiteraard zijn ook combinaties van bovenstaande opties mogelijk. Bovendien zijn er ook per systeem verschillende varianten denkbaar; dit is op dit moment nog niet verder uitgewerkt.

Verordening stikstof en Natura2000 Noord-Brabant

Beschrijving kern dossier

De verordening stikstof heeft als doel een sterke vermindering van de stikstofemissie uit de veehouderij te realiseren ten gunste van de kwaliteit van de Natura2000 gebieden. Deze vermindering wordt vooral gerealiseerd doordat veehouderijen bij uitbreiding verplicht zijn de best beschikbare emissie arme staltechnieken toe te passen.

Thema

Bescherming Natura2000 gebieden en ontwikkeling naar duurzame veehouderij

Situatie

De verordening is sinds juli 2010 in werking. Er zijn knelpunten bij de uitvoering van de verordening ontstaan zodat het realiseren van de doelen onder druk staat.
Er is beperkt saldo in de depositiebank. Het gevolg is dat te weinig bedrijven de gewenste ontwikkeling door vermindering van de stikstofbelasting kunnen doorvoeren.
Daarnaast zijn er dubbele vergunningprocedures vereist door een uitspraak van de Raad van State (van september 2011). De uitvoering van de verordening is hierdoor complex en tijdrovend geworden. Dit leidt tot forse achterstand bij de behandeling van aanvragen.
In de media wordt mede hierdoor het beeld opgeroepen dat de provincie zijn werk niet goed zou doen en zorgt voor vertraging van de gewenste verduurzaming van de veehouderij.
Er wordt gewerkt aan een landelijk stikstofkader via de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) die volgens verwachting begin 2014 bestuurlijk wordt vastgesteld. In deze PAS worden maatregelen getroffen die zorgen voor bescherming van de Natura2000 gebieden. Afhankelijk van de invulling van de PAS is daarnaast een provinciale verordening nodig.

Mogelijke ontwikkelingsrichtingen/acties

1. In overleg met de maatschappelijke partijen wordt bezien hoe de knelpunten bij de uitvoering van de verordening - met inacht neming van het bereiken van de doelen- kunnen worden opgelost. Bekeken wordt o.m. op welke wijze dubbele procedures kunnen worden voorkomen.
2. Landelijk wordt gewerkt aan de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Deze treedt volgens verwachting begin 2014 in werking. In deze PAS worden maatregelen getroffen die zorgen voor bescherming van de Natura2000 gebieden.
   De inzet van Provincie Noord-Brabant is er op gericht de uitgangspunten en spelregels (zoals het toepassen van emissie arme staltechnieken) van de provinciale verordening in de PAS te krijgen.
3. …..?

Veehouderij en het Provinciaal MilieuPlan (PMP)

Beschrijving kern dossier
Emissiereductie en verduurzaming veehouderijsector in het kader van het PMP

Thema
Emissiereductie veehouderij

Situatie
De (intensieve) veehouderij is een belangrijke sector in Brabant. Naast de economische belangen is het een belangrijke doelgroep vanwege de emissie van fijnstof, ammoniak, geur en biologische agentia zoals endotoxinen en bacteriën.

- Op dit moment zijn alleen luchtwassers in staat om integraal hoge emissiereducties te realiseren.
- Ten behoeve van verbetering van het toezicht op luchtwassers loopt er een landelijk project om luchtwassers electronisch te monitoren en komt er rijksbeleid om electronische monitoring te verplichten.
- Voor de varkenssector en een deel van de kippensector zijn integrale technieken beschikbaar.
- De verdere ontwikkeling van integrale technieken voor andere sectoren is een aandachtspunt.
- Naast dat bedrijven voldoen aan wettelijke normen, wordt in samenwerking met partijen gekeken welke verdergaande maatregelen mogelijk zijn en hoe de toepassing hiervan geborgd kan worden.
- Er is opdracht gegeven aan adviesbureau Wing voor het uitbrengen van zowel een inhoudelijk als procesmatig advies. Het advies wordt eind februari 2013 opgeleverd.

Doel
Gebruik van integraal emissiereducerende maatregelen stimuleren.

Mogelijke ontwikkelingsrichtingen/acties
Via een gezamenlijke aanpak tussen ondernemers, overheid en maatschappelijke organisaties dienen hierover concrete afspraken gemaakt te gaan worden. Aan de hand van het advies (programma-aanpak) waarvoor nu opdracht is verleend zal dit worden opgepakt.
Via deze aanpak wordt geprobeerd om afspraken te maken voor emissiereductie met de sectoren varkens, pluimvee, rundvee, geiten en nertsen via intententieverklarin- gen/convenanten. Als dit niet mogelijk blijkt zal bekeken worden of dit via de Provinciale Milieu Verordening (PMV) afgedwongen kan worden. Afspraken met de sectoren en/of regels in het PMV krijgen een plaats in de Maatlat Duurzame Veehouderij.

Uitwerkingen

Bouwstop

Beschrijving kern dossier
Verlengen of laten vervallen van de bouwstop geiten- en schapenhouderij.

Thema
Gezondheid en leefomgeving

Situatie
11 december 2009 heeft de provincie, met een voorbereidingsbesluit, een bouwstop voor geiten- en schapenhouderijen ingesteld. De bouwstop is daarna overgenomen in de Verordening ruimte met einddatum van 1 juni 2012. De einddatum van de bouwstop is mei 2012 verlengd tot 1 juni 2013. Dit gebeurde in afwachting van het advies van de Gezond- heidsraad (GR). Er kunnen op dit moment geen nieuwe ontwikkelingen plaatsvinden. Knelpunten rond kernen kunnen bijvoorbeeld niet worden aangepakt. Bedrijven in en rond kernen willen graag verplaatsen maar dat is nu niet mogelijk. Deze problematiek is door de sector bij de provincie aangekaart.

2012:
Door de verplichte jaarlijkse vaccinatie is het risico op nieuwe Q-koorts uitbraak verwaarloosbaar.
Deskundigen stellen dat het risico nu op besmetting met de Q-koorts bacil vergelijkbaar is met de periode voor de Q-koorts epidemie.
De ernst van de mogelijke gevolgen voor patiënten (o.a. chronisch vermoeidheidssyndroom) van een Q-koorts besmetting is pas na de Q-koorts epidemie en de bouwstop echt duidelijk geworden.
Er zijn in Brabant 15 met Q-koorts besmette geitenbedrijven (NVWA, 15 oktober 2012) en 31 in heel Nederland.
In een recent gezondheidsonderzoek (IRAS, 2011, Intensieve Veehouderij en Gezondheid I) staat “Pneumonie (redactie: longontsteking) bleek geassocieerd met het voorkomen van geitenbedrijven en pluimvee in de nabije omgeving van de woning.”
Onderzoek naar de betekenis (risicoafweging) van dit verband zal onderdeel zijn van een nieuw nog te starten onderzoek: “Intensieve Veehouderij en Gezondheid II”.
De Minister van VWS heeft de GR om een advies gevraagd over de noodzaak voor en de mogelijkheden van een toetsingskader maar ook ten aanzien van te nemen maatregelen in relatie tot veehouderijen en gezondheid. Het Advies wordt 30 november 2012 verwacht. Het advies van de gezondheidsraad (zie factsheet: Advies Gezondheidsraad) geeft zover het zich nu laat aanzien geen aanvullende reden voor het verlengen van de bouwstop.
Het advies van de gezondheidsraad leidt naar verwachting tot het uitvoeren van een toets op de blootstelling aan endotoxinen bij omgevingsvergunningen en planvorming.

Doel: Provincie neemt besluit over verlengen of intrekken van de bouwstop.
Besluiten ihk van gerelateerde dossiers zijn van grote invloed op het besluit over de bouwstop.

Mogelijke ontwikkelingsrichtingen/acties
1. Bouwstop verlengen
2. Bouwstop intrekken
3. Bouwstop doorbreken om knelpunten rond kernen op te lossen
4. Ontwikkelingen onder voorwaarden mogelijk maken (maatlat) (Waarbij oplossen knelpunten (saneren) onderdeel algemeen beleid is)
5. ……?

Grondgebonden veehouderij (melkrundvee)

Beschrijving kern dossier
De verdergaande intensivering en schaalvergroting in de melkveehouderij en gerelateerd daaraan de ontwikkelingen op andere dossiers zoals Van Doorn, sturen op dieraantallen en milieu- en natuurbeleid roepen de vraag op of bijstelling van het provinciale (ruimtelijke) beleid met betrekking tot grondgebonden veehouderij noodzakelijk is. Daarbij speelt een rol dat de huidige definities in de Verordening ruimte met betrekking tot grondgebonden agrarische bedrijven en intensieve veehouderijen niet goed werkbaar zijn met name vanwege de uitzonderingspositie van de grondgebonden melkveebedrijven.

Thema
Sturing omvang veehouderij

Situatie
Geef een kernachtig beeld van de situatie met historie en de ontwikkeling en probleemstelling (doel).

Bij de vaststelling van de Verordening ruimte (Vr) 2010 zijn nieuwe definities opgenomen voor de grondgebonden agrarische bedrijven en intensieve veehouderijen. Het onderscheidende criterium is de vraag of dieren wel of niet in gebouwen worden gehouden. Als dieren wel in gebouwen worden gehouden is er sprake van een intensieve veehouderij. Hierbij is een uitzondering gemaakt voor grondgebonden melkrundveebedrijven. Als koeien permanent op stal worden gehouden maar de agrariër over voldoende grond in de omgeving van het bedrijf beschikt, wordt hij toch als een grondgebonden bedrijf aangemerkt en niet als een intensieve veehouderij.

Omdat aan de grondgebonden veehouderij in de Vr geen maximum aan het bouwblok wordt gesteld, kunnen deze bedrijven fors doorgroeien. Met het oog op het vervallen van het melkquotum in 2015 gebeurt dit ook en daarbij passen steeds

minder bedrijven weidegang toe. In Zuid-Nederland komt 41% van de koeien niet in de wei. De tendens is dat dit nog verder toeneemt. Er komen ook steeds meer koeien en er is steeds minder grond beschikbaar.

De toenemende schaalvergroting heeft een negatief effect op het terugdringen van ammoniakemissie. Doordat rundvee vaak in open stallen wordt gehouden, ontbreken verregaande reductiemogelijkheden.
Vraag is of de geschetste ontwikkeling een sturing noodzakelijk maakt al dan niet door aanpassing van definities of beperking van de maximale omvang van melkrundveebedrijven.

Voor elke uitbreiding van een veehouderij moet depositie gesaldeerd worden. Met de huidige krapte in de depositiebank is het de vraag of een Nb-wet vergunning kan worden verleend voor de reeds verleende milieuvergunningen. De bovenvermelde vergunningen leggen echter ook een beslag op het saldo van de depositiebank, voor elke uitbreiding is immers een melding noodzakelijk waarbij saldo wordt toegekend.

Aandachtspunten

- Er zijn innovaties op het gebied van voeren, melken, ontmesting, pilots emissiearme vloeren. Bij schaalvergroting blijkt automatisering/arbeidsbesparing een belangrijk aandachtspunt.
- Er ligt een relatie met horizonvervuiling, al dan niet open landschap, verstening.
- Vergelijkbaar met andere bebouwing in het buitengebied.
- De toekomstverwachting voor de melkprijs is positief. De melkveehouderij heeft in Nederland een goede concurrentiepositie op het gebied van mest t.o.v. de varkenshouderij. Verwacht wordt dat de ontwikkeling in de melkveehouderij veel minder geremd wordt door het nieuwe mestbeleid dan in de varkenshouderij.
- Bij welzijn en imago gaat het vooral om de koe in de wei versus het continu opstallen.
- Steeds meer koeien staan echter continu op stal. Een vergelijkbare discussie als rond de intensieve veehouderij (burgerinitiatief) is hier ook te verwachten.
- Melkveehouderij kan(omdat zij vaak grond heeft) een rol spelen bij beheer + onderhoud v/h landschap en natuur.

Mogelijke ontwikkelingsrichtingen/acties

1. Handhaven huidige definities waar het houden van dieren al of niet in gebouwen centraal staat en daarbij nagaan of de uitzondering voor de grondgebonden melkveehouderij heroverwogen moet worden.
2. Terug naar de oude definities waarbij “het voortbrengend vermogen van onbebouwde grond in de directe omgeving” nader wordt gedefinieerd en waarbij ook gekozen kan worden voor een koppeling aan de hoeveelheid grond ten behoeve van de mestafzet. (gesloten kringloop)

3. Een systeem voor alle veehouderijen waarbij voor de ontwikkelingsmogelijkheden gestuurd wordt op duurzaamheid; een definitie voor grondgebonden of niet grondgebonden is daarbij op voorhand niet nodig.
4. ……?

Mestverwerking

Beschrijving kern dossier

1. Het provinciale beleid moet het mogelijk maken dat er snel voldoende locaties zijn om te voldoen aan de wettelijke verplichting tot mestverwerking.
2. Het bevorderen van het sluiten van kringlopen voor fosfaat en stikstof in dierlijke mest via onder andere mestverwerking. Dit wordt opgepakt bij de uitwerking van het advies van de commissie Van Doorn.

Thema

Mestoverschot in Noord-Brabant aanpakken.

Doel

1. Het RO- en vergunningen beleid van de provincie Brabant moet voldoende mogelijkheden bieden voor mestverwerkingslocaties die snel en met draagvlak tot stand kunnen komen.
   Het resultaat is een Brabantbreed netwerk van mestverwerking, verwerking en verwaarding van reststromen en energieopwekking via vergisting.
2. Het stimuleren en coördineren van maatregelen bij derden voor het verminderen van de fosfaatdruk door het verlagen van de fosfaatproductie, voerspoor, innovatie, verwerking en verwaarding van fosfaatstromen.

Situatie:

In september 2011 heeft EZ een visie gepresenteerd voor een nieuw stelsel voor duurzaam evenwicht tussen mestproductie en –afzet, de verlaging van het fosfaatgehalte in veevoer en de vervanging van kunstmest door producten uit dierlijke mest. In juni 2012 is het eerste spoor uitgewerkt voor een verantwoorde mestafzet en verplichte mestverwerking (n.b.: export van (onbewerkte) mest wordt juridisch ook als mestverwerking beschouwd). Deze maatregelen zijn mede nodig voor een nieuwe afspraak met de EU over derogatie vanaf 2014 van de Nitraatrichtlijn. Er komt een verplichte mestverwerking voor bedrijven met een mestoverschot, gedifferentieerd naar regio en sector. Voor regio Zuid (Brabant en Limburg) betekent dit dat in 2013 10%, in 2014 30% en in 2015 50% van het mestoverschot op bedrijfsniveau moet worden verwerkt. De wet zal naar verwachting voor de zomer van 2014 in werking treden.
Op de korte termijn is er grote behoefte aan extra capaciteit. Indien de capaciteit aan mestverwerking niet fors wordt uitgebreid, kunnen boeren en mesthandelaren alleen mest afzetten in het buitenland. Dit kan betekenen dat boeren op dit vlak niet verder gaan met verduurzaming van de veehouderij en bestaat tevens het risico dat er

(illegaal) mest in het milieu terecht gaat komen. Ook het verwaarden van mest – mest als grondstof in plaats van afval – zal moeilijker van de grond komen. Overigens kijkt het buitenland met kritische ogen naar de Nederlandse export van mest.
Probleem bij mestverwerking en – vergisting is dat het door burgers als een nimby-activiteit wordt beschouwd. Niemand wil het hebben.

Omvang mestoverschot
In Brabant wordt circa 15 mnl ton mest in Brabant geproduceerd. Het Brabantse mestoverschot, na verrekening voerspoor en pluimveemest, bedraagt volgens ZLTO 5,8 mnl ton. Voor heel Brabant geldt een percentage verplichte bewerking van gemiddeld 40% dat overeenkomt met 2,3 mln ton mest. De ZLTO schat dat daar momenteel ca. 600.000 ton van wordt verwerkt; de provincie komt met de haar bekende cijfers niet verder dan ca. 400.000 ton. Dat betekent dat er in 2015 nog 1,7 tot 1,9 mnl ton mest extra moet worden verwerkt. Wettelijk gezien wordt het mestoverschot uitgedrukt in kilogrammen fosfaat. In totaal bedraagt het overschot in Brabant 23,1 mln kilogram fosfaat. Het totale fosfaatoverschot is niet gelijk aan het te verwerken fosfaatoverschot omdat veehouderijen slechts een deel van hun overschot moeten verwerken en dat gesommeerde overschot bedraagt 9,2 kilogram fosfaat (€ 2,3 mln ton mest).

Benodigde mestverwerkingscapaciteit
Bij mestverwerking zijn drie verschillende sporen te onderscheiden:
1. Export van onverwerkte (gehygiëniseerde) mest naar het buitenland. In 2011 werd ca 8% van de mest geëxporteerd.
2. Indikken van mest tot een dikke fractie, eventueel in combinatie met mestvergisting. Bij een te verwerken mestoverschot van 1,3 mnl- 1,6 mnl (na export van onverwerkte mest) zijn bij een verwerkingscapaciteit van 100.000 ton ca 13-16 locaties nodig.
3. De verwerking van dikke fractie (het product van de vorige stap) tot mestkorrels kan grootschalig op 2-4 locaties.

Er zijn op dit moment ca 25 locaties bekend waar mest verwerkt en/of vergist wordt. Daarnaast wordt een groot deel van de Brabantse pluimveemest, te weten 350.000 ton, door het bedrijf DEP te Moerdijk verbrand en de as wordt deels geëxporteerd (dit telt overigens niet mee als verwerkte mest in dit kader.
Er is een groeiend aantal initiatieven. Het zijn vooral (groepen) agrariërs of loonwerkers die op hun eigen bouwblok of elders willen starten. De keuze voor een locatie is voornamelijk eigendomsplanologie. Een evenwichtige spreiding van locaties is gewenst. Op dit moment ontwikkelt bijna iedereen zijn eigen businessmodel zonder acht te slaan op de concurrentie die vijf deuren verder hetzelfde model aan het uitwerken is.

Mestvergisting
Bij mestverwerking en maatregelen om maatregelen bij het sluiten van de kringloop, worden de mineralen fosfaat en stikstof verwijderd. Dat is niet het geval bij mestver-

gisting, de mineralen blijven achter in het residu. Co-vergisting van mest heeft een grote vlucht genomen omdat de energiecomponent er dankzij landelijke subsidieregelingen uitgehaald kan worden. De eerste generatie mestvergisters die nu actief is, is vanwege de gestegen kosten voor de co-substraten en
de lagere energieprijs t.o.v. de startsituatie nauwelijks of niet rendabel. Organische stoffen die aan het vergistingsproces kunnen worden toegevoegd, staan op een positieve lijst. Het toevoegen van andere dan toegestane organische stoffen kan leiden tot een niet toegestane uitstoot van vervuilende stoffen. Een zwakke schakel in deze zijn de leveranciers van de co-substraten. Op dit moment wordt vergisting als nog weinig duurzaam beschouwd in verhouding tot andere energieopwekkingsmethoden en als een relatief dure aanpak. Op technisch gebied zijn er nog veel innovatiekansen om deze problematiek op te lossen, maar daarnaast moeten nadrukkelijk ook de potentiële risico's van de voorliggende schakels worden teruggebracht.

Relatie met dieraantallen

Indien de provincie er in slaagt om voldoende mestverwerkingslocaties aan te bieden waarbij het verplichte percentage van het mestoverschot kan worden verwerkt, zal het Rijk, als ook de andere provincies hier aan voldoen, het slot afhalen van de varkensrechten. Het risico is dat de varkenstapel in Brabant gaat groeien of dat varkens van elders naar Brabant komen. Dat is al eerder gebeurd met het tijdelijk vervallen van de compartimentering. Daar staat tegenover dat het mestprobleem dan wel is opgelost. Een groei van de veestapel ligt erg gevoelig. Dit probleem zal in praktische zin rond 2016 op zijn vroegst realiteit kunnen worden. Bij het nieuwe stelsel van verantwoorde mestafzet hoort een systeem van mestplaatsingsovereenkomsten (MPO's) die de veehouder moet afsluiten en waarin hij aangeeft waar het mestoverschot wordt afgezet. Oorspronkelijk zou dit ingaan bij de start van het nieuwe stelsel, waarbij het nog steeds de intentie is om dat per 1-1-2013 te laten ingaan, maar het onderdeel MPO's is definitief uitgesteld tot het moment dat de dierrechten vervallen.

Bestaand provinciaal beleid voor mestverwerking

Mestverwerking is in de Vr toegestaan op bedrijventerreinen en eigen erf voor eigen mest. Mestvergisting is toegestaan als nevenactiviteit op een agrarisch bedrijf binnen het bouwblok, op bedrijventerreinen, in een LOG, in vestigingsgebied tuinbouw en op agrarische bouwblokken in het buitengebied, inclusief mestaanvoer van derden. Ruimtelijk gezien bestaat er weinig onderscheid tussen beide activiteiten. Ze vindt plaats in loodsen en silo's waarbij aan de buitenkant niet te zien is of het mestvergisting of mestverwerking betreft. Mestverwerking van 200.000 ton kan op een bouwblok van 1 – 1,5 ha, met vergisting erbij kan dat op een bouwblok van 2,0 – 2,5 ha. Mestvergisting heeft van de Staten meer ruimtelijke mogelijkheden gekregen omdat energieopwekking een " vriendelijke" activiteit is.
Strikt gezien zijn er voldoende ruimtelijke mogelijkheden met bedrijventerreinen en beschikbare kavels. Er zijn drie redenen waarom bedrijventerreinen niet in trek zijn:

a. grondprijs: te hoge grondprijs voor een sluitend businessmodel.
b. draagvlak: veel verzet van burgers waardoor ook gemeenteraden afhoudend zijn.

c. juridische procedures: het zijn complexe vergunningen met veel mogelijkheden voor procedures waar men tot de Raad van State mee doorgaat.

De conclusie is dat het provinciale ruimtelijke beleid in formele zin afdoende is maar in praktische zin geen oplossing biedt voor het nimby-probleem.

Wet en regelgeving

- Wijzigingsvoorstel Meststoffenwet: invoering stelsel van verantwoorde mestafzet. Moet nog door de Tweede Kamer worden behandeld. Voorziene ingangsdatum 1-1-2013 wordt niet gehaald. Vermoedelijk vóór de zomer van 2013 in werking.
- Vijfde Nederlandse actieprogramma Nitraat (invulling Nitraatrichtlijn) voor de periode 2014-2017. Dit wordt medio 2013 vastgesteld.

Mogelijke ontwikkelingsrichtingen/acties

Voortzetting huidige ruimtelijke beleid biedt geen oplossing voor dit nimbyvraagstuk maar belemmert ook de gewenste verduurzaming volgens Van Doorn.

a. Aanpassing Vr: een nieuw ruimtelijk beleid. Om mestverwerking positief te benaderen zou het verschil tussen vergisting en verwerking dienen te vervallen en moeten er meer mogelijkheden voor mestverwerking worden geboden dan alleen bedrijventerreinen. Aangezien een aangepaste Vr pas eind 2013 zijn beslag krijgt, biedt dat voor de korte termijn onvoldoende soelaas.
b. Ontheffing Vr: de Vr biedt de mogelijkheid om in beperkte mate af te wijken indien dat past bij provinciale belangen. Gericht op casuïstiek met concrete gevallen.
c. Overige trajecten van de VR: Meerwaardetraject Stad en Platteland en de pro-actieve aanwijzing. Deze twee sporen kunnen hooguit incidenteel soelaas bieden.
d. Lobbywerk richting Rijk, sector en bedrijfsleven voor minder fosfaat in veevoer . Is momenteel al ingevuld via het convenant veevoeder tussen Nevedi en Rijk.
e. Stimuleren verwaarding en hergebruik van fosfaat voor doeleinden buiten landbouw.
f. Lobbywerk EU en Rijk voor kunstmestvervangers
g. ……..?

Pelsdierhouderij

Beschrijving kern dossier

Aangehouden motie vraagt hervestiging en omschakeling van pelsdieren te verbieden.

Thema

Gzondheid/leefomgeving/dierenwelzijn

Situatie

Motie

Op 20 januari 2012 is door de onafhankelijke Statenfractie Noord-Brabant, de PvdA en de PvdD een motie ingediend met als kern omschakeling en hervestiging van pelsdierhouderij in Noord-Brabant te verbieden. Deze motie is aangehouden.
De motivatie in de motie is als volgt:

Constaterende dat

- Pelsdieren alleen gehouden worden in verband met hun vacht ten behoeve van de bontindustrie.
- Inmiddels kunstbont op de markt is dat niet van echt bont is te onderscheiden.
- Pelsdieren, zoals nertsen, van nature tientallen kilometers af kunnen leggen op zoek naar voedsel.
- De provincie geen beleid heeft om aan deze onnodige vorm van intensieve veehouderij een einde te maken.

Overwegende dat

- Het houden van pelsdieren door het voorgaande op morele en ethische bezwaren stuit.
- De noodzaak tot het houden van pelsdieren, door de beschikbaarheid van kunstbont, niet aanwezig is.
- Het houden van pelsdieren in kleine hokken tot ernstige welzijnsproblemen bij pelsdieren leidt.
- De provincie in haar Verordening Ruimte een verschil kan maken door aansluitend op het verbod tot nieuwvestiging ook een verbod op hervestiging en omschakeling naar pelsdieren in te voeren waarbij voor bestaande pelsdierhouderijen een uitsterfconstructie geldt zodat zij hun bedrijven, met inachtneming van de bestaande regels van de Verordening Ruimte, kunnen continueren.

Op basis hiervan worden GS door PS gevraagd de Verordening ruimte te wijzigen.

Gemeenten

Er zijn in Brabant een aantal gemeenten met veel pelsdierhouderijen met in de nabijheid de daarbij behorende infrastructuur qua voer en ondersteunende bedrijven. Deze gemeenten constateren een sterke toename van het aantal aanvragen van pelsdierhouderen van een forse omvang (ca. 20.000 fokteven). Tegen dergelijke

ontwikkelen is veel weerstand bij burgers in de nabije omgeving. Gemeenten vinden uitbreiding van pelsdierhouderijen in de nabijheid van kernen een ongewenste ontwikkelingen en willen deze ontwikkelingen te sturen. De geurregelgeving van het Rijk inzake pelsdierhouderij is de afgelopen jaren niet doorontwikkeld zoals dat bij kippen en varkens en geiten wel is gebeurd. Er zijn geen geuremissie factoren in de regeling bij de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) opgenomen maar slechts de afstandentabel uit oude regelgeving. Gemeenten constateren dat deze regelgeving niet voldoet. De individuele hinder door grotere bedrijven wordt bij de vergunningverlening onderschat en in de gemeentelijke geurgebiedsvisie (cumulatie van geur) worden deze bedrijven niet meegenomen. Daarnaast maken burgers zich zorgen over gezondheidseffecten.

De bedrijfsresultaten van de pelsdierhouderij zijn goed en de terugverdientijd is kort. De aanwezige infrastructuur in of in de nabijheid van een aantal Brabantse gemeenten leidt ertoe dat hervestiging bij voorkeur in deze gemeenten plaatsvindt dan wel wordt aangevraagd. De problematiek speelt nu in een beperkt aantal gemeenten maar kan door hervestiging overal ontstaan. Als de pelsdierhouderij zich nu door bijv. hervestiging verder uitbreidt en per 2024 wordt verboden dan zijn er in het buitengebied een aantal locaties, die moeten worden opgeruimd of een andere bestemming moeten krijgen. Gemeenten zien dit voor de toekomst als een probleem.

Wet verbod pelsdierhouderij

De reden dat de geurregelgeving stil is blijven staan is het feit dat de Wet verbod pelsdier- houderij al enige jaren boven de markt hangt. Ook speelt mee dat de pelsdierhouderij een relatief kleine sector is. De Wet verbod pelsdierhouderij is op 17 januari 2008 aan de Staten- Generaal aangeboden. Vanaf die datum is het in juridische zin voorzienbaar dat de bedrijfstak beëindigd kan worden. De Tweede Kamer heeft oktober 2008 ingestemd met deze wet. De wet verbiedt de pelsdierhouderij per 2024 de ingangsdatum van deze wet is 1 januari 2014. Op 5 juli 2012 heeft de TK ingestemd met een tweede novelle op de wet en ligt de Wet verbod pelsdierhouderij opnieuw voor bij de Eerste Kamer.

Sturings mogelijkheden gemeenten

Bij ruimtelijke plannen kunnen de gemeenten sturen. Bij hervestiging is ruimtelijke sturing niet aan de orde. Gemeenten zien geen of weinig mogelijkheden om de omgevingsvergunning te weigeren. Een oplossing op de wat langere termijn is het aanpassen van het bestemmingsplan met op korte termijn het nemen van een voorbereidingsbesluit. Aanpassen van de geurveror- dening met bijvoorbeeld een geüpdate versie van de afstandentabel (Gemeente Boekel) geeft betere sturingsmogelijkheden. Gemeenten in Brabant, die nu te maken hebben met deze problematiek, willen binnenkort een brief naar het Rijk sturen met het verzoek om voor pelsdieren geuremissiefactoren in de regeling van de Wgv op te nemen.

De volgende twee punten geven de gemeenten mogelijkheden om zowel bij de omgevingsvergunning als ruimtelijke plannen ongewenste ontwikkelingen te sturen.

- In een recent gezondheidsonderzoek (IRAS, 2011) staat "Onder omwonenden van nertsenbedrijven wordt consistent een verhoogd risico op astma en hooikoorts gevonden". Onderzoek naar de betekenis (risicoafweging) van dit verband zal onderdeel zijn van een nieuw nog te starten onderzoek: "Intensieve Veehouderij en Gezondheid II"
- Geuremissiemetingen conform het meetprotocol (Wageningen UR) voor emissie-factoren zijn al uitgevoerd maar zijn nog niet opgenomen in de Regeling geurhinder en veehouderij. Gemeente Boekel heeft deze geuremissiemetingen gebruikt voor eigen (strenger uitwerkende) geurnormen in haar geurverordening.

Gezondheid is een aspect van zowel de omgevingsvergunning (milieudeel) als het goede woon- en leefklimaat (ruimtelijk plan). Bij geurhinder kunnen gemeenten, zoals Boekel feitelijk al heeft gedaan, concluderen dat het rapport van de WuR het laatste milieutechnische inzicht is en niet de afstandentabel in de regeling bij de Wgv. Gemeenten zijn namelijk verplicht het laatste milieutechnische inzicht te gebruiken bij de omgevingsvergunning (milieu). Deze inzichten kunnen ook direct gebruikt worden bij de beoordeling van het woon- en leefklimaat bij ruimtelijke plannen (de zgn. omgekeerde werking). De gemeente Gemert Bakel heeft onlangs, gebruikmakend van bovenstaande werkwijze, een aanvraag voor 20.000 fokteven geweigerd.

Mogelijkheden provincie

Een generiek provinciaal verbod tot hervestiging en omschakeling is niet goed ruimtelijk te onderbouwen. De motivering kan wellicht liggen in de gezondheidspro-blematiek maar dan blijft nog de vraag of dit overal speelt. Lokaal kunnen er redenen zijn bijvoorbeeld voor ammoniak bij natuur en voor geurhinder en gezondheid nabij kernen om omschakeling te verbieden.

Doel

Nagaan of het wenselijk is dat de provincie maatregelen neemt, en zo ja welke.

Mogelijke ontwikkelingsrichtingen/acties

1. geen beperkingen opleggen door Provincie;
2. omschakeling naar nertsen onmogelijk maken door Provincie;
3. gewenste ontwikkelingen stimuleren (lokale inpassing, lokaal maatwerk);
4. brief gemeenten aan Rijk, met verzoek geuremissiefactoren in de regeling van de Wgv op te nemen, ondersteunen.
5. ……?

Provincie Noord-Brabant

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
info@brabant.nl
www.brabant.nl